

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 637. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm14115/facsimile.pdf (tilgået 20. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

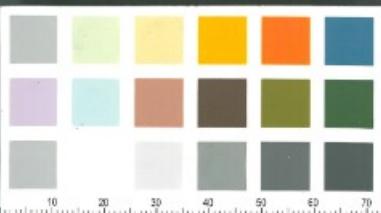
Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Vi veed at Gichte selv inddelte sine Boger i videnstabelige og populære, eller i hans Hoveds og hans Hjertes Ord, og det maa vi ingenlunde tage af Sigte; thi Hjernen var forstuet, men Hjertet havde han paa det rette Sted, og kunde det end ei helbrede Hjernen, fordi han af al Magt satte sig fast i Hovedet, sagt inddede det dog Sygdommen, og gav ham Lys og Kraft nok til at komme Sandheden og Livet nærmere, end Nogen af Tydflands andre beromte Tænkere.

Man veed, med hvilken forunderlig Drisflighed og Raivitet Kant paastod, at man ikke kunde bewise sin Selv-Bevidsthed, men nok sine Indbildungers timelige Sandhed, at Gud, Frejhed og Lykhalighed var Noget man fun til Huaus behov skulde paastaae, samt at alle Dings virkelige Betydning var os forborgen. Vel maatte Johannes Müller kaldt Sligt Forstandens Bankrot; thi den narrede ikke blot alle sine Greditorer men sig selv med i sine aabne Hine. Det syndes Gichte, en af Kants første og ivrigste Discipler, dog var alt for galt, og vilde i det mindste se til, at Forstanden kunde blive Sladeslos, ja, om mueligt, skulde det end skee paa Guds og hver Mandes Befostring, en heel og holden Mand. Lemmelig egenlyttigt var det nu tilvisse, og langt fra at være saa fordeelagtigt som det synes; thi at indbilde sig man er godt til Konge i et Rige hvor man ingen Magt har, er kun i Daare-Risten en Kræft, og kunde man

end blive Konge, naar Verden var uddød, som man da nok turde vente, naar man ret havde lært at die, saa var den Vre Ingens brød sig om dog ikke sunderlig værd. Imidlertid kan man ikke nægte, det jo i Danerne var et Skridt til Sandhed, at Gichte stilte sit Heg fra hvad det ikke var; thi det er dog uregteligt, at hvad man ikke er, det er man ikke, og heri ligger et uregteligt Bevis til baade for Jesuets timelige og Sandhedens evige Sandhed; men hvad Gichte glemde, var, at hvad jeg ikke er, det er ikke heller af mig, hvad enten det saa har sin Oprindelse ved og igjennem mig eller ikke. Kant var en Fornuft-Skygge der omtrent forklarede Spener, Gichte en Fornuft-Drommer, som forklarede Boingel og en Skjende af Luther, immer drømde han lydere om Sandhed og Christendom som Verdens Frelse, og om Hjærlighed som Sandheds Liv og Livets Kilde, ja, havde Døden ikke staet mellem ham og Historien, da maatte Luther til sidst være opstaet i han, men Døden havde sat sig saa fast i hans Indbildung, at han ikke markede, langt mindre bekampede den hvor den var, hun dens Skygge saa han, og meende at have staet den af Marken, ved at indronme den hele Naturen og Historien, paa ham selv næ, og derved forvandle sin hele Kamp til en Skygge-Hægtning, hvori det kun var ham der tabde: udvandre sin Kraft, tabde sit Mod og sin Andhs, og indvilede sig i Selv-Mobsigler, som gave Henden.

Spillet vundet. Saa sorgeligt et Endeligt ff
den tydste Hornuft i Skyggen af Sandhed, fordi
den stolt vilde overslyve sig selv og beverste Ver-
den; Skyggen af Mennesket og Christendommen
fandt den i sig selv, men ligesom den i Sandhe-
verdenen tog Legemet for Skygge, og opnævde
derved sig selv, saaledes tog den i sig selv Skyg-
gen for Legemet, sig selv for den levende Sand-
hed, og blev dermed, hvor den var sig det be-
vidst, gudsbespotteis, og i al Gald afgudist;
thi den forgudebe sig selv, enten i sig selv, eller
i en tom Linneen-form, som den tillegnede
Sandheds Navn, og det løber i Grunden ud
paa Et og det Samme, paa noget Idealt som
ei skal være Billede af en Realitet, paa en Mu-
sighed der forekommer og overgaer sin Virkelig-
hed, fort paa en Selv-Modsigelse, saa fin og
hog saa grov som muligt.

Her staar vi da otter ved det Tybschedens
Grundret, der er ligesaa højdeligt i Folkes-
Blanding og Stats-Forsatningen, som i Mi-
denskabeligheden og Sysserne: en Hornuft,
der dunkelt kommer en aandig tilstand og
Bestemmelse i hu, og vil, af alle Livets Kræfter,
slabe sig et aandigt Legeme som, hvad den selv
er, en Form, og indbilder sig deri at kunne ud-
trykke det sande Menneske-Begreb. Hulin Thus-
kommelse, der ligger i Blodet, og skulde blive i
Hjertet, og styrke Samvittigheden, er sieget til
Hovedet som en selvraadig practisk Hornuft, der

